

УКРАЇНЬСЬКА РЕДАКЦІЯ РАДІО «СВОБОДА»: ДОТРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ЯК ОСНОВА ОБ'ЄКТИВНОСТІ МЕДІА

Ципердюк І. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»

м. Івано-Франківськ, Україна

Українська редакція радіо «Свобода» в першому півріччі 2024 року увійшла до числа найякісніших українських ЗМІ, що працюють прозоро та відповідально. Перелік медіа, що потрапили до Білого списку, було здійснено на основі результатів двоетапного глибинного моніторингу, проведеного Інститутом масової інформації: «За результатами аналізу, рівень дотримання професійних стандартів на ресурсах, які увійшли до Білого списку, в середньому становить близько 96%» [1].

Об'єктивність у висвітленні інформації, яку оприлюднює українська редакція радіо «Свобода», значною мірою ґрунтується на дотриманні журналістами професійного кодексу. Професійний кодекс журналістів радіо «Свобода» спирається на чітко сформовані принципи роботи. Основні з них: докладність, безсторонність, поміркованість і поважний тон, незаангажованість, етика. «Інформація має подаватися у контексті фактів, які допомагають розумінню подій і справ та надають ясність без перекозчення та упередженості», – такою є одна з основних думок, на які спирається професійний кодекс журналістів радіо «Свобода» [2].

Варто нагадати, що 1954 року, коли розпочала мовлення українська редакція радіо «Свобода», журналісти, які готували матеріали, також зобов'язані були дотримуватися певної професійної етики. Щоправда, вимог було значно менше. Перший керівник української редакції радіо «Свобода», яка працювала тоді під назвою «Визволення», Микола Ковальський, відповідаючи на питання, які теми можна висвітлювати, наголосив: «Не можна викликати міжнаціональної ворожнечі і не можна давати закликів до повстання та явного спротиву, щоб не викликати непотрібні жертви українського населення» [3, с. 6–17].

За свою 70-літню історію українська редакція радіо «Свобода» пережила чимало трансформацій, однак незмінним залишалося дотримання журналістських стандартів, що з часом було втілено

у вигляді професійного кодексу, який передбачає високі етичні вимоги як до журналістів, так і до їхніх матеріалів.

Звичайно, за час багатолітньої діяльності української редакції радіо «Свобода» траплялися журналісти, які не відповідали цим вимогам. Такі випадки відомі, їх не приховують, і відповідно такі працівники відразу залишали роботу в українській редакції. Найбільш промовистий приклад – це ситуація, що виникла з журналісткою, а згодом керівницею київського бюро української редакції радіо «Свобода» Ганною Герман.

Головним наслідком дотримання журналістської етики, високих професійних стандартів працівниками української редакції радіо «Свобода» є довіра з боку аудиторії до їхніх матеріалів та заслужена повага з боку медійної спільноти. На третій рік російської воєнного вторгнення в Україну виваженість, точність, уникання поспішних висновків, зважений тон матеріалів журналістів української редакції радіо «Свобода» позитивно впливають на емоційно виснажене та вразливе українське суспільство. Наприклад, журналістку української редакції радіо «Свобода» Власту Лазур для проведення інтерв'ю зі знаковими людьми постійно запрошують інші медіа, де вона незмінно демонструє високий рівень спілкування, дотримання професійної етики та журналістських стандартів. В. Лазур, водночас, постійно наголошує, що є журналісткою української редакції радіо «Свобода».

Може виникнути враження, що журналісти української редакції радіо «Свобода» мають змогу бути незалежними, дотримуватися професійної етики та журналістських стандартів лише тому, що їх фінансує через систему грантів Конгрес США. Очевидно, що справа не тільки в цьому: передовсім українська редакція радіо «Свобода» об'єднала велику кількість молодих, амбітних і чесних журналістів, які ефективно використали цінний досвід свої попередників, що працювали на радіостанції. Підтвердженням цього є численні проекти української редакції, що порушують незручні для української влади теми. Найвідоміший з них – «Схеми: корупція в деталях».

До «Білого списку», який сформував Інститут масової інформації в першому півріччі 2024 року, увійшли також редакції: «Еспресо», «Український тиждень», «Суспільне», «Тексти» та ін. Це свідчить про те, що не лише за гроші американських платників податків можуть існувати медіа, які дотримуються високих професійних стандартів та журналістської етики.

У вітчизняному медіасередовищі добре знають, журналісти яких редакцій заслуговують на довіру та повагу. Такий моральний і професійний авторитет здобувається багатьма роками важкої, напруженої праці. Журналісти української редакції радіо «Свобода» в цьому

контексті є одними з тих, хто своєю роботою продовжує формувати комунікативну культуру української медійної спільноти.

Література

1. Білий список: 11 медіа, що стали найякіснішими. URL: <https://imi.org.ua/news/bilyj-spysok-11-media-shho-staly-najyakisnishymy-i60964> (дата звернення: 11.10.2024).

2. Наш кодекс. URL: <https://www.radiosvoboda.org/radiosvoboda-codex> (дата звернення: 11.10.2024).

3. Ремовська О. Говорить радіо Свобода. Історія української редакції. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 163 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-443-9-21>

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ САМОГУБСТВ У МАСМЕДІА: ЕТИЧНІ ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАНТІВ

Червінчук А. О.

*доктор філософії (PhD) з журналістики,
доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щороку у світі через спробу самогубства стається понад 700 000 смертей [9]. Особливо гострою є ситуація з випадками самогубств серед підлітків. Згідно з інформацією, оприлюдненою на сайті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, в Україні у 2022 році дітьми скоєно 127 спроб самогубства, а станом на 15 листопада 2023 за неповний рік зафіксовано 116 випадків суїцидів серед дітей [2].

Самогубства – це важлива соціальна проблема, яка потребує артикуляції та виваженого, ґрунтовного осмислення з боку професійних комунікантів (журналістів).

У цьому контексті науковий інтерес пояснюється необхідністю з'ясувати та окреслити специфіку роботи журналістів із цією чутливою темою. Досить часто у ЗМІ публікують лише ті випадки самогубств, що відрізняються від інших, відходять від звичайної моделі суїцидальної поведінки [4]. Крім того, самогубства романтизують, подають як